

MUISTIO

MAL-VERKOSTON OHJAUSRYHMÄN KOKOUS

Aika: 17.6.2020 klo 10.00 - 11.00 keskustelutilaisuus Liikenne 12 ja varsinainen kokous klo 11.00 - 12.32

Paikka: Pidetään Teams etäkokouksena

Jäsenet:

Tapio Ojanen, apulaisjohtaja Väylä, pj
~~Olli Voutilainen, erityisasiantuntija~~
 Kaisa Mäkelä, ympäristöneuvos, YM
~~Lotta Mattsson, erityisasiantuntija, VM~~
 Tapio Ojanen, apulaisjohtaja Väylä
 Asta Tuominen, verkostojohtaja, Traficom
 (Mervi Karhula, liikenneneuvos, LVM tiedoksi)
~~Jarmo Lindén, johtaja, ARA~~
 Samuli Alppi, johtava asiantuntija, PirELY

~~Anne Jarva, kehittämispäällikkö Kuntaliitto~~
~~Juha Pekka Vartiainen, kaavoituspäällikkö~~
~~Joensuun kaupunki,~~
 Paula Paajanen, yleiskaavapäällikkö,
 Oulun kaupunki
 Mikko Nurminen, kaupunkisuunnittelupäällikkö
 Porin kaupunki (varapuheenjohtaja)
 Päivi Nurminen, seutujohtaja
 Tampereen kaupunkiseutu
 Jyrki Lappi, maankäyttöjohtaja
 Turun kaupunki
 Raine Mäntysalo professori, Aalto/RYL
 Aarno Kononen, ryhmäpäällikkö, HSL
 Annu Korhonen, Traficom, Milla Lamminsivu TKS,
 Tarja Majuri, kaupunkirakennejohtaja, Hämeenlinna

Alustaja:

Anne Herneoja
 Sitowise (Kohta 4. Kestävän asemayhteistyön
 toimintamalli -hanke)

Verkoston koordinaatio

Tero Piippo, projektipäällikkö, siht.
 Kati-Jasmin Kosonen, erikoissuunnittelija
 Heli Suuronen, projektipäällikkö (HYMY-hanke)

Varalla:

Mikko Nurminen, Porin kaupunki, varapj
~~Katja Palonen, johtava asiantuntija, TEM~~
~~Olli Maijala, neuvotteleva virkamies, YM~~

~~Anna Saarlo, johtaja, Väylä~~
~~Suvi Jousmäki, ekosysteemin rakentaja,~~
~~Traficom~~
~~Markku Aho, rahoituspäällikkö, ARA~~

Johanna Vilkuna, liikenneasiantuntija
~~Kalle Sivén, kaupungingeodeetti,~~
~~Joensuun kaupunki~~
~~Virpi Haverinen, yleiskaavasunnittelija~~
~~Oulun kaupunki~~
~~Janne Vartia, elinkeinopäällikkö,~~
~~Porin kaupunki~~
~~Kaisu Kuusela, seutusuunnittelupäällikkö,~~
~~Tampereen kaupunkiseutu~~
~~Paula Kesikastari, kaavoituspäällikkö~~
~~Turun kaupunki~~
~~Vesa Kanninen, yliopistonlehtori, Aalto/RYL~~
~~Irma Karjalainen, tulosaluejohtaja, HSY~~

KÄSITELTÄVÄT ASIAT

1. Kokouksen avaus, läsnäolijoiden toteaminen ja esityslistan hyväksyminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 11.01, esityslista hyväksyttiin.

2. Edellisten kokousten (12.5 -18.5.2020 sähköpostikokous ja 29.4.2020) muistioiden hyväksyminen

<https://mal-verkosto.fi/kestava-kaupunkikehitys-ja-mal-suunnittelu-kaupunkien-ja-valtion-yhteistyota-edistamassa/mal-verkoston-ohjausryhma-ja-kokoukset/mal-verkoston-ohjausryhman-kokoukset/>

Päätösehdotus: Ohjausryhmä hyväksyy edellisten kokousten muistiot.

Päätös: Hyväksyttiin edellisten kokousten muistiot.

3. Ajankohtaiset asiat (15 min.)

Tilannekatsaus uusien TTS 2020 hankkeiden valmistelun tilanteesta

- Lähiympäristöjen kehittäminen kaupunkikudosten ja toiminnallisen sekoittuneisuuden näkökulmasta (Kosonen)
- SUMP tematiikan modifiointi ilmastoviisaan maankäytön ja liikenteen yhteissuunnitteluun (Kosonen)
- MAL-verkoston arviointi (omana pykälänään, Piippo)

Muut käynnissä olevat hankkeet

- YHTÄJALKAA – Strategisuus ja transskalaarisuus liikennejärjestelmäsuunnittelun ja alueidenkäytön suunnittelun yhteensovittamisessa 2019-2020, valtioneuvoston 5.3 Teas hanke (Mäntysalo, Kosonen)

Seminaarit, työpajat ja muut tapahtumat:

- elo-syyskuu uusien MAL-sopimuseutujen (Lahti, Jyväskylä, Kuopio) tapaaminen (valmistelussa)
- 6.10.2020 klo 10.30 –15 -Kotka, Asumisen tulevaisuus ja keskisuurten kaupunkiseutujen vetovoima Merikeskus Vellamo (caseseutuja haussa)
- 12.11.2020 Asemanseutufoorumi Väylän auditorio

Talouskatsaus

- MAL-verkoston perustoiminnan, AIKOn ja Yhtä jalkaa -hankkeen kustannukset 1.1. - 31.5.2020

Muuta

- MAL-verkoston projektipäällikön ja erikoissuunnittelijan määräaikaisten työsuhteiden vakinaistaminen 1.1.2021 alkaen.

Päätösehdotus: Ohjausryhmä merkitsee katsauksen tiedokseen.

Päätös: Merkittiin tiedoksi.

4. Kestävän asemayhteistyön toimintamalli -hankkeen loppuraportin hyväksyminen (40 min.)

Työn tavoitteena oli laatia ajantasainen tilannekuva asemanseuduista ja niiden kehitystarpeista sekä luoda asema-alueiden yhteiskehittämisen toimintamalleja erilaisilla asemanseuduilla hyödynnettäviksi.

Tarkoituksena on ollut toimintamallien kautta

1. Vahvistaa asemanseutujen kehittämiseen investoivien tahojen yhteistä visiota ja sitoutumista kehittämistöimiin,
2. Mahdollistaa laajaa yhteistyötä asemanseutujen kehittämisessä, asukkaat ja asemapalveluiden käyttäjät mukaan lukien,
3. Lisätä asemanseutujen kestävyyttä, viihtyisyyttä ja turvallisuutta selkeyttämällä kunnossapidon ja kehittämisen kokonaisvastuuta sekä
4. Helpottaa uusien toimijoiden ja palveluiden tuloa asemille.

Raportissa esitetään päivitettyyn tietoon pohjautuen asemanseutukohtaisia kehittämisprosessikuvauksia sekä suosituksia ja käytännön toimenpiteitä asemanseudun toimivan kehittämispolun löytämiseksi, mutta myös sudenkuoppia joita asemanseutujen yhteistyöhön väistämättä myös liittyy.

MAL-verkoston jäsenseutujen asemanseuduilta kerättiin tietoa kehittämistarpeista. Tarkempaan tarkasteluun otettiin Hämeenlinnan, Kokkolan, Lahden, Lappeenrannan, Helsingin Malmin, Vantaan Tikkurilan sekä Porin asemanseudut. Niistä laadittiin kortit joissa kuvataan asemanseudun kehittämisen tilannetta ja roolia kaupungin strategiassa, liikenneyhteyksiä ja maanomistusoloja, asemanseudun ja kaupunkistrategian keskeisiä kehittämistavoitteita sekä tunnistetut haasteita. Lisäksi on kuvakkein ilmaistu kehittämisteemat, jotka kaupungit ovat nostaneet esiin. Kullekin asemanseudulle tunnistettiin kehittämishaasteiden tilanne eli missä asioissa tarvitaan lisää yhteisten tavoitteiden, vastuiden tai toimintamallien kirkastamista. Samoin tunnistettiin kehittämisprosessin tilanne: mitä ollaan jo tehty ja mitä seuraavaksi tulisi tehdä ja keiden kanssa.

Työ on tehty ympäristöministeriön, Tampereen seudun kuntayhtymä/MAL-verkoston, HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymän sekä Liikenne- ja viestintävirasto Traficomien toimeksiannosta. MAL-verkoston rahoitusosuus (AIKO) hankkeesta oli 16 184 (alv 0) josta puolet laskutetaan loppuraportin hyväksymisen jälkeen.

Hankkeen tuloksista ja hyödynnettävyydestä tuotettiin videokooste. Linkki MAL-verkoston Youtube-kanavalle on <https://youtu.be/F2SwrcBSrA0>

Sitowisen konsultit Anne Herneoja ja Olli Jokinen esittelevät kokouksessa hankkeen tuloksia ja suosituksia.

Liite: Loppuraporttiluonnos.

Päätösehdotus: Käydään keskustelu hankkeen tuloksista ja johtopäätöksistä. Huomioidaan ja kirjataan ohjausryhmän kommentit ja täydennykset ja hyväksytään niiden jälkeen loppuraportti.

Päätös: Ohjausryhmä kiitti konsulttia (Sitowise oy) ja kuittasi loppuraportin hyväksytyksi.

5. MAL-verkoston ulkoisen arvioinnin toteuttaminen (20 min.)

MAL-verkoston toimintaa on arvioitu systemaattisesti ulkopuolisen tahon toimesta osana Koheesio- ja kilpailukykyohjelman teemaverkostojen arviointia, (Tempo Economics 2011), pro gradu -työssä (Granqvist 2011) sekä MAL-verkoston kokonaisarviointina (Mdi Public Oy 2015).

MDI Public Oy toteutti valtakunnallisen MAL-verkoston kokonaisarvioinnin, joka keskittyi verkoston toimintaan vuosina 2012–2015. Arvioinnin tavoitteena oli tuottaa informaatiota MAL-verkoston toimivuudesta ja onnistumisesta ja vastaavasti kehittämistarpeista, strategisten painotusten osuvuudesta, vaikuttavuudesta, kustannustehokkuudesta, viestinnän onnistumisesta, kaupunkipoliittisesta roolista sekä johtopäätökset jatkosuuntaamiseksi. Arviointi antoi hyvän perustan MAL-verkoston toiminnan jatkosuunnittelulle kun toteutuneen kehityksen perusteella oli hyvä tehdä päätelmiä tulevaisuuden tilanteesta.

Ohjausryhmä hyväksyi 5.9.2019 kokouksessaan ehdotuksen MAL-verkoston uuden ulkopuolisen arvioinnin toteuttamisesta. Siihen kannattaa sisällyttää menneen tarkastelun ohella erityisesti toiminnan kehittämisen näkökulma sekä pohdinta mikä on MAL-verkoston rooli, profiili ja asema tulevaisuudessa osana kansallista aluekehitysjärjestelmää.

Verkoston 10-vuotinen toiminta ja tulevan työn suuntaaminen ovat perusteita edelleen arvioida toiminnan tuloksellisuutta sekä toimintatapoja. Oleellinen asia on arvioida miten MAL-verkosto pystyy palvelemaan tulevaisuudessa entistä paremmin profiililtaan ja kooltaan heterogeenistä jäsenistöään, miten toimintoja eriytetään erilaisia tarpeita vastaaviksi ja miten toiminnan tuloksellisuutta ja vaikuttavuutta mitataan.

Aluekehittämisjärjestelmä, MALPE- ja seutuyhteistyö hakevat uusia muotoja. Ilmiöpohjaisuuden ymmärtäminen ja siihen perustuva tiedolla johtaminen luovat perustaa toimintojen suuntaamiselle. Tulevaisuudessa MALPE suunnitteluun ja

ohjaukseen vaikuttavat yhteiskunnalliset ja ympäristölähtöiset muutokset ja ilmiöt vahvistuvat. Näitä ovat muun muassa ilmastopolitiikka ja energiakysymykset, aluerakenteen erilaistuminen ja väestömuutokset, kaupunkiseutujen kasvu ja kaupungistuminen, liikkumisen murros sekä digitalisaatio ja muutokset hallintorakenteissa.

On tärkeää että MAL-verkosta voidaan uudistaa ja päivittää muuttuneita olosuhteita vastaavaksi. Voidaan puhua *MAL-verkoston evoluutiosta*, tilanteessa jossa seutuyhteistyön kolmas aalto päivittää aikaisempia kaupunkikohtaisia käytänteitä ja toimintatapoja seudullisiksi. Se voi tarkoittaa sitä, että keskustaupunkien kehysalueiden MALPE-kehittämiseen satsataan entistä enemmän. Se tosin edellyttää sujuvia yhteyksiä ja sitä, että seutu muodostaa yhdyskuntarakenteeltaan järkevän kokonaisuuden.

Alueellinen eriytyminen jakaa alueita seutuihin jotka kykenevät hyödyntämään muutosta ja niihin jotka eivät siihen kykene. On arvioitava mikä on MAL-verkoston anti jatkossa näissä kategorioissa ja millä resursseilla jäsenseutuja on mahdollista palvella. Toistaiseksi MAL-verkoston resurssit ovat olleet tavoitteisiin nähden pienet, mutta tulokset ovat olleet niihin peilaten aikaisemman arvioinnin perusteella hyvät.

MAL-verkoston ohjausryhmällä on vahva rooli verkoston toiminnan suuntaamisessa. Sen on pohdittava miten MAL-verkosto optimoi lisäarvoa jäsenistölleen ja mitkä ovat vaikuttavampia toimenpiteitä sen saavuttamiseksi. Oleellista on, että ohjausryhmä tekee selkeät ja johdonmukaiset linjaukset verkoston arvioinnin jatkovalmisteluun ja toteutukseen.

MAL-verkoston ulkoisen arvioinnin kustannukset katetaan MAL-verkoston perustoiminnan budjetista. Toimeksianto kilpailutetaan ja työlle asetetaan aiemmin ohjausryhmässä hyväksytyn TTS 2020 mukainen kattohinta (20.000 €).

Liite: Keskustelupaperi MAL-verkoston arvioinnin toteuttamisesta.

Päätösehdotus: Ohjausryhmä käy keskustelun arvioinnin tavoitteista ja painotuksista ja evästä jatkovalmistelua sekä valtuuttaa projektipäällikön käynnistämään tarjouskilpailun elokuussa.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

6. Jäsenten ajankohtaiset asiat (10 min.)

MAL-sopimusten neuvotteluprosessin oikea-aikaistamisesta käytiin lyhyt keskustelu, valtion ja seutujen näkemysten yhteensovittamiselle jo hyvin aikaisessa vaiheessa annettiin tukea.

Traficomilla ja valtion liikennesektorilla on valmisteilla valtakunnallinen liikennemallin työstö ja alueelliset osatarkastelut. Traficom hakee yhteistyötä alueiden kanssa liikennemallien yhteensovittamiseksi. Siihen liittyy myös vaikutusten arviointi.

7. Muut asiat

8. Seuraavien kokousten ajankohdat

Seuraava kokous pidetään 4.9 klo 10.00 - 12.30. Elokuussa päätetään pidetäänkö kokous kokonaan etänä vai yhdistetty etä-läsnäolokokous. Jos kokous pidetään fyysisenä, on paikka silloin Väylän kokoustila Satama.

9. Kokouksen päättäminen

Pj. päätti kokouksen klo 12.32.

MAL-verkoston koordinaatio toivottaa kaikille oikein hyvää juhannusta ja kesää!